

صفر تا صد مالیات بر ارزش افزوده + آموزش

تصویری سامانه ارزش افزوده

نویسنده : حسابدانان

مدت زمان مطالعه : ۲۰ دقیقه

سطح : مقدماتی

پیش نیاز : مقاله مالیات چیست

دسته بندی : مالیات

تاریخ به روز رسانی : ۱۴۰۱/۰۹/۱۳

* فهرست مطالب :

- ۱- مالیات بر ارزش افزوده چیست ؟
- ۲- مفاهیم مهم در مالیات بر ارزش افزوده
- ۳- اشخاص مشمول مالیات بر ارزش افزوده
- ۴- فراخوان های ثبت نام در مالیات بر ارزش افزوده
- ۵- فعالیت های مشمول مالیات بر ارزش افزوده
- ۶- کالاهای معاف از مالیات بر ارزش افزوده

- ۷- خدمات معاف از مالیات بر ارزش افزوده
- ۸- مبنای محاسبه مالیات بر ارزش افزوده
- ۹- اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده
- ۱۰- مهلت و نحوه پرداخت مالیات بر ارزش افزوده
- ۱۱- استرداد مالیات بر ارزش افزوده
- ۱۲- فرآیند رسیدگی به مالیات بر ارزش افزوده
- ۱۳- مالیات بر ارزش افزوده طلا
- ۱۴- مالیات بر ارزش افزوده دخانیات
- ۱۵- مالیات بر ارزش افزوده نوشابه های قندی و کالاهای آسیب رسان
- ۱۶- مالیات بر ارزش افزوده فرآورده های نفتی
- ۱۷- مالیات بر ارزش افزوده صادرات
- ۱۸- تکالیف مودیان مالیات بر ارزش افزوده
- ۱۹- اعتبار مالیاتی چیست؟
- ۲۰- جرائم مالیات بر ارزش افزوده
- ۲۱- حسابداری مالیات بر ارزش افزوده
- ۲۲- فیلم آموزش ارسال اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده
- ۲۳- سوالی درباره مالیات بر ارزش افزوده دارید، از حسابدانان بپرسید!

مقدمه:

به احتمال خیلی زیاد تا به حال اسم مالیات بر ارزش افزوده را بارها و بارها شنیده اید.

یکی از مهم ترین انواع مالیات هایی که در کشور ما از مردم دریافت می شود مالیات بر ارزش افزوده است.

ارزش افزوده دارای ۲ معنای اصلی است.

اولا مالیات بر ارزش افزوده ای که در علم اقتصاد با آن مواجه هستیم و دوما ارزش افزوده ای که به عنوان یک نوع مالیات بر مصرف از اشخاص جامعه دریافت می گردد.

ما در این مقاله به بررسی کامل نوع دوم ارزش افزوده یعنی مالیات بر ارزش افزوده خواهیم پرداخت.

این مقاله یکی از جامع ترین مقالات مالیات بر ارزش افزوده می باشد و در آن به کلیه ابعاد مهم و کاربردی مالیات بر ارزش افزوده پرداخته شده است. همچنین تمامی نکات این مقاله بر اساس قانون دائمی مالیات بر ارزش افزوده و آخرین و جدید ترین مقررات مالیاتی در سال ۱۴۰۱ نوشته شده است.

در پایان این مقاله شما درک بسیار خوبی از مالیات بر ارزش افزوده و نکات مهم آن خواهید داشت.

۱- مالیات بر ارزش افزوده چیست؟

مالیات بر ارزش افزوده یک نوع مالیات بر مصرف می باشد که به قیمت کالا ها و خدمات اضافه می گردد و در نهایت از مصرف کننده نهایی دریافت و پرداخت می گردد.

احتمالا تا به حال در زمان خرید کالا یا خدمات از فروشگاه ها یا شرکت ها مجبور به پرداخت مالیات بر ارزش افزوده آن نیز شده اید.

مالیات بر ارزش افزوده از انواع مالیات های غیر مستقیم می باشد، یعنی دولت به عنوان دریافت کننده اصلی مالیات بر ارزش افزوده مستقیما به محل سکونت یا فعالیت شما مراجعه نمی کند و دریافت مالیات را به صورت تکلیفی قانونی بر عهده فعالان اقتصادی از جمله شرکت ها و موسسات و سایر فروشندگان کالا و خدمات قرار داده است.

در مالیات بر ارزش افزوده پرداخت کننده اصلی شخصی است که کالاها و خدمات را در حلقه آخر یک زنجیره اقتصادی برای مصرف و استفاده خود خریداری می کند.

به عنوان مثال شرکت تولید کننده بابت خرید خود مالیات بر ارزش افزوده ای پرداخت کرده است و بابت فروش های خود نیز مالیات بر ارزش افزوده دریافت می کند. در پایان هر فصل مابه التفاوت ارزش افزوده های پرداختی در زمان خرید و ارزش افزوده های دریافتی در زمان فروش را محاسبه می کند و مازاد ارزش افزوده های دریافتی نسبت به ارزش افزوده های پرداختی را به دولت پرداخت می کند.

در همین مثال ساده می بینید که خود شرکت تولید کننده مالیات بر ارزش افزوده ای را از جیب خود پرداخت نکرده است و صرفاً ارزش افزوده های دریافتی از مشتری بعد از کسر ارزش افزوده های پرداختی را به دولت می پردازد.

در اینجا سوال مهمی که به وجود می آید این است که پس چه کسی در نهایت مالیات بر ارزش افزوده را پرداخت می کند؟ در پاسخ باید گفت « مصرف کننده نهایی » یا همان حلقه آخر زنجیره توزیع کالا و خدمات. همین فرآیند ذکر شده در خصوص شرکت تولید کننده را برای شرکت های توزیع کننده و عمده فروش و خرده فروش نیز تصور کنید. هر یک از آن ها مالیات بر ارزش افزوده را از مشتریان خود دریافت می کنند و پس از کسر مبالغ مالیات بر ارزش افزوده پرداختی بابت خرید های خود آن را به دولت پرداخت می کنند. در نهایت زمانی که خرده فروش کالاها و خدمات را به مصرف کننده نهایی می فروشد مالیات بر ارزش افزوده آن را نیز دریافت می کند. اما آیا مصرف کننده نهایی که در زمان خرید مبلغ ارزش افزوده را پرداخت کرده است می تواند از شخص دیگری مالیات بر ارزش افزوده را دریافت کند؟ پاسخ خیر است! مصرف کننده نهایی پرداخت کننده نهایی و اصلی مالیات بر ارزش افزوده است و هر چقدر میزان خرید و مصرف یک شخص بیشتر باشد در نتیجه مالیات بر ارزش افزوده پرداختی وی نیز بیشتر خواهد بود.

۲- مفاهیم مهم در مالیات بر ارزش افزوده

مالیات بر ارزش افزوده دارای مفاهیم اولیه و بسیار مهمی است که دانستن آن‌ها برای یادگیری سایر مقررات از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است.

مفاهیم مهم مالیات بر ارزش افزوده عبارت است از:

- ۱) عرضه: واگذاری کالا یا ارائه خدمت به غیر، از طریق هر نوع معامله یا عقد قانونی.
- ۲) واردات: ورود کالا یا خدمت از خارج از کشور به قلمرو گمرکی کشور یا مناطق آزاد تجاری - صنعتی یا مناطق ویژه اقتصادی.
- ۳) صادرات: صدور کالا یا خدمت به خارج از کشور.
- ۴) مالیات و عوارض فروش: مالیات و عوارض متعلق به عرضه کالاها و ارائه خدمات مشمول مالیات و عوارض توسط مؤدی در یک دوره معین.
- ۵) مالیات و عوارض خرید: مالیات و عوارض متعلق به خرید کالاها و خدمات مشمول مالیات و عوارض برای فعالیت‌های اقتصادی مؤدی در یک دوره معین.
- ۶) مالیات بر ارزش افزوده: مابه‌التفاوت مالیات و عوارض فروش با مالیات و عوارض خرید در یک دوره معین.
- ۷) عوارض: مبالغی که به موجب قانون مالیات بر ارزش افزوده به همراه مالیات برای شهرداری‌ها و دهیاری‌ها وضع می‌شود.
- ۸) مؤدی: شخصی است که به عرضه کالا، ارائه خدمت، واردات یا صادرات مبادرت می‌نماید.

۹) دوره مالیاتی : دوره مالیاتی هر سه ماه می باشد و منطبق بر فصول سال شمسی است.

۱۰) اعتبار مالیاتی : مالیات و عوارضی که مؤدی بابت خرید کالا (اعم از نهاده و کالای نهائی) یا خدمت به موجب این قانون پرداخت کرده است.

۱۱) معافیت مالیاتی : عدم تعلق مالیات و عوارض موضوع این قانون بر کالاها و خدمات.

۱۲) قانون مالیات های مستقیم : قانون مالیات های مستقیم مصوب (۳ / ۱۲ / ۱۳۶۶) و اصلاحات بعدی آن.

۱۳) سازمان : سازمان امور مالیاتی کشور.

۱۴) پایانه فروشگاهی: پایانه موضوع بند «ب» ماده ۱ قانون پایانه های فروشگاهی و سامانه مؤدیان مصوب (۲۱ / ۷ / ۱۳۹۸)

۱۵) سامانه مؤدیان : سامانه موضوع بند «پ» ماده ۱ قانون پایانه های فروشگاهی و سامانه مؤدیان.

۳- اشخاص مشمول مالیات بر ارزش افزوده

یکی از پر تکرار ترین سوالاتی که افراد در مواجهه با مالیات بر ارزش افزوده می پرسند این است : آیا من مشمول مالیات بر ارزش افزوده هستم ؟

اصلا مشمولیت در مالیات بر ارزش افزوده یعنی چه ؟

شخصی که مشمول ارزش افزوده می شود چه کارهایی را باید انجام دهد ؟

اگر بخواهیم مفهوم مشمولیت در مالیات بر ارزش افزوده را بررسی کنیم ابتدا باید تکالیف اشخاص مشمول را بررسی کنیم.

مهم ترین تکالیف مودیان مشمول مالیات بر ارزش افزوده عبارت است از:

- ۱- ثبت نام و تشکیل پرونده در نظام مالیات بر ارزش افزوده
- ۲- صدور صورتحساب مطابق با مقررات برای فروش کالاها و خدمات
- ۳- دریافت مالیات بر ارزش افزوده از مشتریان
- ۴- ارسال اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده در موعد مقرر
- ۵- پرداخت مالیات بر ارزش افزوده های دریافتی از مشتریان به سازمان مالیاتی

۶- ارائه دفاتر و اسناد و مدارک برای رسیدگی مالیاتی

اما چه اشخاصی ملزم به انجام تکالیف فوق هستند؟

کلیه اشخاصی که به عرضه کالا، ارائه خدمات و واردات و صادرات کالا و خدمات مشغول هستند جزو مودیان مالیات بر ارزش افزوده تلقی می گردند اما همه ی این اشخاص نیازی به انجام تکالیف فوق ندارند، بلکه آن دسته از اشخاصی که به موجب فراخوان های مالیات بر ارزش افزوده مشمول ثبت نام در نظام مالیات بر ارزش افزوده و انجام تکالیف قانونی شده اند موظفند برای انجام این تمالیف اقدام نمایند.

در ادامه به بررسی فراخوان های مالیات بر ارزش افزوده می پردازیم.

۴- فراخوان های ثبت نام در مالیات بر ارزش افزوده

همانطور که در قسمت قبلی این مقاله بررسی کردیم اشخاصی که به موجب فراخوان های سازمان مالیاتی موظف به ثبت نام شده اند، باید کلیه تکالیف این قانون را انجام دهند.

سازمان امور مالیاتی از سال ۱۳۸۷ که قانون مالیات بر ارزش افزوده در ایران اجرایی شده است تا به امروز در ۸ مرحله فراخوان، مودیان مالیاتی را ملزم به عضویت در نظام مالیات بر ارزش افزوده کرده است. با هم به بررسی فراخوان های ۸ گانه سازمان مالیاتی می پردازیم:

(۱) فراخوان مرحله اول - اجرا از تاریخ ۱ / ۷ / ۱۳۸۷ :

- ۱ - کلیه وارد کنندگان
- ۲ - کلیه صادر کنندگان
- ۳ - کلیه فعالان اقتصادی که مجموع فروش کالاها و ارائه خدمات آنها در سال ۱۳۸۶ سه میلیارد ریال یا بیشتر بوده است؛
- ۴ - کلیه فعالان اقتصادی که مجموع فروش کالاها و ارائه خدمات آنها در پنج ماهه آغازین سال ۱۳۸۷، یک میلیارد و دویست پنجاه میلیون ریال یا بیشتر بوده است.

(۲) فراخوان مرحله دوم - اجرا از تاریخ ۱ / ۷ / ۱۳۸۸ :

- ۱ - کارخانه‌ها و واحدهای تولیدی که برای آنها جواز تأسیس و پروانه‌ی بهره‌برداری از وزارتخانه‌ی ذیربط صادر شده یا می‌شود
- ۲ - بهره‌برداران معادن
- ۳ - ارائه دهندگان خدمات حسابرسی، حسابداری و دفترداری و همچنین خدمات مالی
- ۴ - حسابداران رسمی شاغل و موسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران
- ۵ - ارائه دهندگان خدمات مدیریتی و مشاوره‌ای

۶ - ارائه دهندگان انواع خدمات انفورماتیک، رایانه‌ای اعم از سخت افزاری، نرم افزاری و طراحی سیستم

۷ - متل‌ها و هتل‌های سه ستاره و بالاتر

۸ - بنکداران، عمده فروش‌ها، فروشگاه‌های بزرگ، واسطه‌های مالی،

نمایندگان توزیع کالاهای داخلی و وارداتی و صاحبان انبارها

۹ - نمایندگان موسسه‌های تجاری و صنعتی، اعم از داخلی و خارجی

۱۰ - مؤسسات حمل و نقل موتوری و باربری دارای مجوز از مراجع ذیربط،

زمینی، دریایی و هوایی باربری (به استثناء واحدهایی که صرفاً به امر حمل و نقل مسافر اشتغال دارند)

۱۱ - مؤسسات مهندسی و مهندسی مشاوره

۱۲ - مؤسسات تبلیغاتی و بازاریابی.

۳) فراخوان مرحله سوم - اجرا از تاریخ ۱۳۸۹/۱/۱:

کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که بر اساس شرایط مراحل اول و دوم ثبت نام، مشمول اجرای نظام مالیات بر ارزش افزوده نگردیده‌اند، در صورتی که در سال ۱۳۸۷ یا ۱۳۸۸ مجموع فروش کالاها ارائه خدمات (غیر معاف یا معاف و غیر معاف) آن‌ها سه میلیارد ریال و بالاتر است.

۴) فراخوان مرحله چهارم - اجرا از تاریخ ۱۳۸۹/۷/۱:

۱ - صاحبان کارگاه‌های صنعتی (اعم از صنفی و غیر صنفی که دارای حداقل برق سه فاز ۵۰ آمپر باشد)

۲ - فروشندگان طلا و جواهر

۳ - فروشندگان آهن آلات

- ۴ - صاحبان تالارهای پذیرائی و رستوران‌ها
- ۵ - صاحبان هتل و هتل‌های یک و دوستاره و هتل آپارتمان
- ۶ - صاحبان نمایشگاه‌ها و فروشگاه‌های خودرو و بنگاه معاملات املاک
- ۷ - صاحبان تعمیرگاه‌های مجاز خودرو
- ۸ - چاپخانه داران
- ۹ - صاحبان دفاتر اسناد رسمی
- ۱۰ - صاحبان مراکز ارتباطات رایانه‌ای، دفاتر خدمات ارتباطی (دفتر خدمات مشترکین تلفن همراه و آژانس‌های پستی) و دفاتر خدمات دولت الکترونیک، پلیس ۱۰+ و دفاتر خدمات الکترونیک شهر
- ۱۱ - صاحبان دفاتر خدمات مسافرتی و جهانگردی
- ۱۲ - صاحبان سینماها، تماشاخانه‌ها و مکان‌های تفریحی و ورزشی

۵) فراخوان مرحله پنجم - اجرا از تاریخ ۱ / ۷ / ۱۳۹۰ :

کلیه اشخاص حقوقی که بر اساس شرایط مراحل اول، دوم، سوم و چهارم ثبت نام، مشمول اجرای نظام مالیات بر ارزش افزوده نگردیده اند، در صورتی که در هر یک از سال‌های ۱۳۸۷، ۱۳۸۸، یا ۱۳۸۹ مجموع کالاها و ارائه خدمات (غیر معاف یا معاف غیر معاف) آن‌ها یک میلیارد ریال و بیشتر باشد.

۶) فراخوان مرحله ششم - اجرا از تاریخ ۱ / ۱ / ۱۳۹۴ :

- ۱ - چلوکبابی‌ها
- ۲ - سالن‌های غذاخوری
- ۳ - سفره خانه‌های سنتی

۴ - اغذیه فروشی‌های زنجیره‌ای با مالکیت واحد و با نام و نشان و عنوان تجاری واحد فارغ از مساحت محل کسب و کار و نوع مجوز

۷) فراخوان مرحله هفتم - اجرا از تاریخ ۱۳۹۵ / ۷ / ۱ :

کلیه اشخاص حقوقی فعال با هر حجم از فروش و یا درآمد از محل عرضه کالا و ارائه خدمات مشمول که موجب فراخوان‌های قبلی (فراخوان مرحله اول تا ششم) تا کنون برای اجرای قانون فراخوان نشده اند، به استثنای اشخاص حقوقی با فعالیت‌های صرفاً معاف قانون مالیات بر ارزش افزوده

۸) فراخوان مرحله هشتم - اجرا از تاریخ ۱۳۹۹ / ۱ / ۱ :

تمامی جایگاه‌داران سوخت (فرآورده‌های نفت و گاز) با هر حجم از فروش یا درآمد کالا و ارائه خدمات.

حالا که با فراخوان‌های سازمان مالیاتی در خصوص اشخاص مشمول ثبت نام در نظام مالیات بر ارزش افزوده آشنا شدیم به نکات بسیار مهم در خصوص این فراخوان‌ها می پردازیم:

۱ - اگر مودی در فراخوانی مشمول ثبت نام در نظام مالیات بر ارزش افزوده شده باشد حداکثر مهلت ثبت نام وی تا پایان مهلت تسلیم اظهارنامه اولین فصل پس از مشمولیت است. مثلاً مودی در فراخوان ۱۳۸۹ / ۷ / ۱ مشمول شده است یعنی ابتدای فصل پاییز.

پایان فصل پاییز ۱۳ اذر ماه است و مهلت تسلیم اظهارنامه فصل پاییز ۱۵ دی ماه می باشد.

در نتیجه مودی حداکثر تا پایان روز ۱۵ دی ماه باید نسبت به ثبت نام و تشکیل پرونده مالیات بر ارزش افزوده اقدام نماید.

۱ - مودیانی که کلیه کالاها و خدماتی که می فروشند معاف از مالیات بر ارزش افزوده می باشد، نیازی به ثبت نام در نظام مالیات بر ارزش افزوده ندارند. اما اگر حتی یک قلم از کالاها و خدمات ان ها معاف از مالیات بر ارزش افزوده نیست موظف به ثبت نام هستند.

۳ - مودیانی که مشمول ثبت نام در چندین فراخوان از فراخوان های ۸ گانه هستند موظف اند در تاریخ فراخوانی که زودتر صادر شده است ثبت نام خود را انجام دهند.

• پیشنهاد مشاهده: تشریح ماده ۱ قانون مالیات های مستقیم

۵- فعالیت های مشمول مالیات بر ارزش افزوده

چه فعالیت هایی مشمول مالیات بر ارزش افزوده است؟ بابت فروش چه کالاها و خدماتی باید مالیات بر ارزش افزوده دریافت شود؟ در زمان خرید کدام کالا و خدمت موظف به پرداخت مالیات بر ارزش افزوده هستیم؟ یکی از اساسی ترین سوالاتی که در مالیات بر ارزش افزوده مطرح است همین موضوع است.

در ابتدا این نکته را به خاطر بسپارید که در مالیات بر ارزش افزوده مبنای مشمولیت یا معافیت اشخاص نیستند. یعنی نمی گوییم فلان شخص مشمول ارزش افزوده است یا معاف! بلکه مبنای مشمولیت و معافیت در قانون مالیات بر ارزش افزوده کالاها و خدمات هستند.

کلیه کالاها و خدمات مشمول مالیات بر ارزش افزوده هستند مگر آن دسته از کالاها و خدماتی که معافیت آن ها به موجب قوانین و مقررات تعیین شده

است. یعنی در مالیات بر ارزش افزوده به صورت پیش فرض تمامی کالاها و خدمات و فروش آن ها و واردات و صادرات آن ها مشمول پرداخت مالیات بر ارزش افزوده هست مگر آن دسته ای که به موجب قانون یا مقررات مربوطه معافیت دارند. در نتیجه برای اینکه بدانیم فعالیت ما مشمول مالیات بر ارزش افزوده است یا خیر باید بررسی کنیم که آیا کالاها یا خدماتی که می فروشیم معاف از مالیات بر ارزش افزوده هستند یا خیر؟

اگر معاف هستند پس نیازی به دریافت مالیات ارزش افزوده از مشتری نداریم ولی اگر کالاها و خدمات ما جزو اقلام معاف نیستند باید در زمان فروش مالیات بر ارزش افزوده دریافت کنیم.

با این حساب گاهی از کالاها و خدمات معاف از مالیات بر ارزش افزوده امری واجب است. در ادامه به بررسی کالا و خدمات معاف می پردازیم.

۶- کالاهای معاف از مالیات بر ارزش افزوده

فهرست کالاهای معاف از مالیات بر ارزش افزوده در بند «الف» ماده ۹ قانون مالیات بر ارزش افزوده ذکر شده است. این کالاها عبارتند از:

۱) کلیه محصولات کشاورزی فرآوری نشده مشتمل بر محصولات خام زراعی و باغی، گیاهان دارویی، محصولات مرتعی، محصولات جنگل (از جمله چوب خام)، محصولات گلخانه (از جمله سبزی، صیفی، گل و گیاه و انواع قارچ)

در خصوص این بند لازم به ذکر است:

فعالیت های مربوط به مراحل بسته بندی، انبارداری و نگهداری محصول در دمای مناسب در سردخانه، انجماد محصول (شامل سردخانه)، پاک کردن، درجه بندی، بوجاری بذور، پوست گیری مانند شالی کوبی، شستشو، تمیزکاری، تفکیک، همگن سازی، خشک کردن انواع محصولات مانند چای، کشمش و خرما با روش های مختلف، تفت دادن مانند پخت نخود و پنبه پاک کنی، فرآوری محصولات کشاورزی محسوب نمی شود. ارائه خدمات مزبور به محصولات کشاورزی مشمول مالیات و عوارض فروش نیست.

۲) دام زنده و خوراک آن، کلیه مواد اصلی تولید مثل دام زنده مطابق پروانه صادره توسط وزارت جهاد کشاورزی، پوسال (کمپوست)، کشت بافت و بستر آماده کشت بافت

در خصوص این بند لازم به ذکر است:

دام به حیواناتی (شامل چهارپایان، پرندگان، آبزیان و حشرات) اطلاق می گردد که برای امور تغذیه انسان یا دام و فعالیت های اقتصادی، تولیدی و آزمایشگاهی، تولید، نگهداری و پرورش داده می شوند.

۳) بذر، نشاء، نهال، سم و کود

۴) آب مصارف کشاورزی

۵) کالا های زیر:

۵-۱- شیر، پنیر و ماست

۵-۲- تخم ماکیان

۵-۳- آرد و نان

۵ - ۴ - انواع گوشت و فرآورده‌های گوشتی مطابق با فهرستی که هر سال وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تا پایان دی ماه برای اجراء در سال بعد به سازمان ارسال می‌کند

۵ - ۵ - برنج، حبوبات، سویا و پروتئین سویا

۵ - ۶ - انواع روغن‌های خوراکی؛ اعم از گیاهی و حیوانی

۵ - ۷ - شیر خشک مخصوص تغذیه کودکان

۵ - ۸ - تخم‌مرغ نطفه‌دار و تبدیل آن به جوجه یک‌روزه

۶) انواع کالا های زیر:

۶ - ۱ - خمیر کاغذ و کاغذ باطله

۶ - ۲ - دفتر تحریر

۶ - ۳ - کاغذ چاپ، تحریر و روزنامه

۷) نسخه های کاغذی و الکترونیکی محصولات زیر:

۷ - ۱ - کتاب

۷ - ۲ - روزنامه

۷ - ۳ - مجله و نشریه

۸) کالا های وارده همراه مسافر برای استفاده شخصی تا میزان معافیت

مقرر طبق قانون امور گمرکی

۹) انواع شمش طلا (وارداتی و داخلی) و انواع حواله های کاغذی یا

الکترونیکی دارای پشتوانه صد در صد (100%) طلا

۱۰) دارایی های غیرمنقول و انواع حواله های کاغذی یا الکترونیکی مبتنی

بر آنها

۱۱) هرگونه انتقال دارایی به / از صندوق های سرمایه گذاری پروژه موضوع قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست های کلی اصل چهل و چهارم ۴۴ قانون اساسی مصوب ۱۳۸۸ / ۹ / ۲۵ یا شرکت های فرعی صندوق های سرمایه گذاری پروژه، به عنوان آورده غیرنقد شرکا در همان صندوق های سرمایه گذاری پروژه در خصوص این بند لازم به ذکر است:

در صورتی که مالکیت و مدیریت شرکت های فرعی صندوق های سرمایه گذاری پروژه متعلق به صندوق های سرمایه گذاری پروژه موضوع قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست های کلی اصل چهل و چهارم ۴۴ قانون اساسی باشد، هرگونه انتقال دارایی به / از شرکت های فرعی صندوق های سرمایه گذاری پروژه که صرفاً در راستای اجرای پروژه و مرتبط با وظایف صندوق های مذکور باشد، مشمول مالیات و عوارض نیست.

۱۲) هرگونه انتقال دارایی از / به نهاد واسط موضوع قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست های کلی اصل چهل و چهارم ۴۴ قانون اساسی

۱۳) فرش دستباف و مواد اولیه اصلی آن

۱۴) صنایع دستی تولید داخل موضوع ماده ۱ قانون حمایت از هنرمندان، استادکاران و فعالان صنایع دستی مصوب (۱۳۹۶ / ۱۰ / ۲۶) مطابق فهرستی که تا پایان دی ماه هر سال توسط وزارت میراث فرهنگی،

گردشگری و صنایع دستی پیشنهاد می‌شود و به تصویب وزیر امور
اقتصادی و دارایی می‌رسد

۱۵) انواع دارو و واکسن (انسانی و دامی)، لوازم مصرفی درمانی و لوازم
توانبخشی

۱۶) رادار و تجهیزات کمک ناوبری هوانوردی، تجهیزات نظامی و اطلاعاتی
موضوع بندهای «پ»، «ت» و «ث» ماده ۱۱۹ قانون امور گمرکی با رعایت
ترتیبات مقرر در بندهای مذکور
در خصوص این بند لازم به ذکر است:

معافیت این جزء در خصوص اقلام موضوع بند «پ» ماده ۱۱۹ قانون امور
گمرکی در حوزه دفاعی با تأیید وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح
قابل اعمال است.

۱۷) تجهیزات و اقلام با کاربرد صرفاً دفاعی، نظامی، انتظامی، امنیتی و
اطلاعاتی. فهرست این تجهیزات و اقلام با پیشنهاد وزارت دفاع و پشتیبانی
نیروهای مسلح و هماهنگی ستاد کل نیروهای مسلح به تصویب هیأت
وزیران می‌رسد.

در خصوص معافیت کالاها از مالیات بر ارزش افزوده دانستن نکات زیر هم
الزامیست:

نکته ۱:

در مواردی که دریافت وجه توسط یک مؤدی مستند به فروش کالا یا ارائه
خدمت نیست، مانند دریافت هرگونه خسارت، درآمدهای حاصل از تسعیر
دارایی‌های ارزی، انواع سود، انواع جریمه (مادامی که بخشی از بهای کالا و

خدمات تلقی نگردد)، آورده نقدی یا غیرنقدی به عنوان سرمایه و انواع کمک های دولتی، عرضه خدمت محسوب نمی شود و مأخذ محاسبه مالیات و عوارض نمی باشد.

نکته ۲:

واردات کالاهای موضوع جزءهای ۲، ۶، ۷، ۹، ۱۳، ۱۶ و ۱۷ بند «الف» این ماده معاف از پرداخت مالیات و عوارض می باشد. واردات کالاهای موضوع جزءهای ۱، ۳ و ۵ بند «الف» این ماده مشمول معافیت نبوده و مالیات و عوارض با نرخ استاندارد نه درصد (۹ %) در مبادی گمرکی به آن تعلق می گیرد. عرضه این کالاها در داخل کشور، مانند عرضه کالاهای مشابه داخلی از پرداخت مالیات و عوارض معاف است. در خصوص جزء ۱۵ این بند، در صورتی که با تأیید وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی کالای مورد نظر مشابه داخلی نداشته باشد، واردات آن از پرداخت مالیات و عوارض معاف می باشد و اگر واردات کالای موردنظر به دلیل کمبود تولید داخل نسبت به نیاز بازار، ضرورت داشته باشد، واردات کالای مزبور با رعایت قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی، مشمول مالیات و عوارض با نرخ سه درصد (۳ %) در مبادی گمرکی می باشد. عرضه این کالاها در داخل کشور، مانند عرضه کالاهای مشابه داخلی از پرداخت مالیات و عوارض معاف است.

نکته ۳:

تولیدکنندگان و یا عرضه کنندگان کالاهای موضوع این بند مکلفند که برچسب معافیت از مالیات بر ارزش افزوده را بر روی بسته بندی کالاهای

مذکور درج نمایند. سازمان مکلف است فهرست کالاها و خدمات معاف از مالیات و عوارض را از طریق شیوه‌های مناسب از جمله درج در سامانه عملیات الکترونیکی سازمان به اطلاع عموم مردم برساند. سازمان مکلف است امکان دریافت گزارش‌های مردمی مبنی بر دریافت مالیات و عوارض توسط عرضه‌کنندگان کالاها و خدمات معاف از مالیات و عوارض را از طریق سامانه عملیات الکترونیکی خود و استرداد مبالغ اضافه دریافتی از خریداران فراهم نماید. دریافت مالیات و عوارض از کالاها و خدمات معاف توسط عرضه‌کنندگان آنها مشمول جریمه‌ای معادل دو برابر مالیات و عوارض دریافتی بوده و قابل بخشودگی نمی‌باشد. سازمان مکلف است حداکثر سه ماه پس از دریافت گزارش، نسبت به تأیید یا رد و حسب مورد استرداد مبالغ اضافه دریافتی از خریداران اقدام نماید. نحوه استرداد این مبالغ به موجب دستورالعملی است که حداکثر پس از سه ماه از لازم الاجراء شدن این قانون توسط سازمان با همکاری اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران تهیه و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

نکته ۴:

واردات کالاهای اهدایی به صورت بلاعوض به جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، سازمان اورژانس کشور، سازمان بهزیستی کشور، آستان‌های مقدسه و کمیته امداد امام خمینی (ره) با تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی، حوزه‌های علمیه با تأیید مرکز مدیریت حوزه علمیه استان مربوط و مؤسسات خیریه با اعلام مراجع صادرکننده مجوز آنها و تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی از پرداخت مالیات و عوارض معاف است.

نکته ۵:

اعمال معافیت های مالیاتی در خصوص مواد خوراکی مذکور در اجزای این بند، منوط به اخذ گواهی سلامت محصول از مراجع قانونی ذی صلاح از قبیل سازمان ملی استاندارد ایران و سازمان غذا و دارو است.

۷- خدمات معاف از مالیات بر ارزش افزوده

در خصوص خدمات معاف از مالیات بر ارزش افزوده هم در بند «ب» ماده ۹ قانون مالیات بر ارزش افزوده صحبت شده است.

خدمات معاف از مالیات بر ارزش افزوده عبارتند از:

۱) خدمات درمانی، تشخیصی و پیشگیری، خدمات توانبخشی و حمایتی و

خدمات آرامستانها

۲) خدمات درمانی و پیشگیری دامی و گیاهی، واحدهای ماشینی کردن

(مکانیزاسیون) آب کشاورزی، کشت بافت و تولید اندامهای تکثیری

گیاهان؛

۳) خدمات زینک، چاپ، انتشار روزنامه اعم از کاغذی یا الکترونیکی،

کتاب، نشریه و خدمات نشر و توزیع آنها به استثنای مؤسسات کمک

آموزشی و کنکور و هرگونه تبلیغات کالاها و خدمات داخلی در روزنامهها و

نشریات

۴) ارائه خدماتی که مابه‌ازای آن به صورت حقوق و دستمزد پرداخت

می‌شود در صورتی که مشمول فصل مالیات بر درآمد حقوق موضوع قانون

مالیات های مستقیم باشد

در خصوص این بند لازم به ذکر است:
در ارائه خدمت توسط شرکت های تأمین نیروی انسانی و شرکت هایی که از طریق قراردادهای حجمی خدمات خود را با در اختیار گذاشتن نیروی کار به متقاضی ارائه می کنند (مانند شرکت های ارائه دهنده خدمات پرستاری و خدمات نظافتی)، بخشی از قرارداد که مربوط به هزینه های حقوق و دستمزد است، معاف می باشد. حکم این بند مشروط به تأیید میزان حقوق و دستمزد و مزایا توسط سازمان بیمه گر است.

۵) عملیات و خدمات بانکی شامل دریافت سپرده، اعطای تسهیلات و یا ایجاد اعتبار، ارائه ضمانت نامه و انتقال وجه در چهارچوب قوانین مربوط و مصوبات شورای پول و اعتبار

۶) خدمات اعتباری قرض الحسنه صندوق های قرض الحسنه دارای مجوز فعالیت از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران یا سایر مراجع مورد تأیید بانک مذکور و همچنین صندوق های قرض الحسنه که به موجب قانون تأسیس شده یا می شوند

۷) خدمات مالی و اعتباری اعطای تسهیلات توسط صندوق های حمایتی، ضمانت صادرات ، سرمایه گذاری ، بیمه ای و پژوهش و فناوری که به موجب قانون یا با مجوز قانون تأسیس شده یا می شوند در چهارچوب اساسنامه آنها

۸) خدمات بیمه های زندگی، خدمات بیمه های محصولات کشاورزی،

خدمات بیمه اجتماعی و درمان تکمیلی

۹) خدمات بازار سرمایه شامل خدمات معاملات و تسویه اوراق بهادار و کالا در بورس ها و بازار های خارج از بورس به تشخیص شورای عالی بورس و اوراق بهادار

۱۰) خدمات انتشار و نقل و انتقال سهام، حق تقدم، سهم‌الشرکه و سایر اوراق بهادار موضوع بند ۲۴ ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴ / ۹ / ۱ با اصلاحات بعدی

۱۱) صدور و ابطال، نقل و انتقال واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق‌های سرمایه‌گذاری دارای مجوز از سازمان بورس اوراق بهادار

۱۲) منحصرأ سود تسهیلات اعطائی شرکت های واسپاری (لیزینگ) دارای مجوز فعالیت از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به مشتریان (مصرف‌کنندگان)

در خصوص این بند لازم به ذکر است:

مالیات بر ارزش افزوده بهای دارایی‌ها و اموال مورد واگذاری موضوع قرارداد شرکت های واسپاری (لیزینگ) با مشتریان مشمول این فعالیت نمی‌باشند.

۱۳) خدمات حمل و نقل (اعم از بار و مسافر) درون و برون شهری و بین‌المللی جاده‌ای، ریلی و دریایی

۱۴) خدمات آموزشی، پژوهشی و ورزشی دارای مجوز از مراجع ذیصلاح طبق آیین نامه‌ای که با پیشنهاد مشترک وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی

(سازمان) ، علوم، تحقیقات و فناوری، آموزش و پرورش، تعاون، کار و رفاه اجتماعی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ورزش و جوانان و دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و مرکز مدیریت حوزه های علمیه ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این قانون تهیه می شود و به تصویب هیأت وزیران می رسد (۱۵) خدمات اقامتی هتل های سه ستاره و پایین تر، مهمانپذیرها و سایر مراکز اقامتی دارای مجوز از وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی یا اتحادیه های ذی ربط

(۱۶) قدر السهم هزینه مشترک (شارژ) دریافتی توسط شرکت های خدماتی موضوع قانون نحوه واگذاری مالکیت و اداره امور شهرک های صنعتی مصوب

۱۳۸۷ / ۲ / ۳۱ از واحدهای تولیدی، صنعتی و خدماتی مستقر در شهرک

های صنعتی بابت ارائه خدمات به آنها

(۱۷) خدمات فنی، بازسازی، تعمیر و نگهداری کالا های موضوع جزء ۱۷ بند

«الف» این ماده که توسط مرکز وابسته به دستگاه های نظامی، انتظامی و

امنیتی ارائه می شود، مطابق فهرستی که با تصویب وزرای دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و امور اقتصادی و دارایی ابلاغ می شود.

در پایان معرفی خدمات معاف از مالیات بر ارزش افزوده مجدداً بر این نکته بسیار مهم تاکید داریم که:

در مواردی که دریافت وجه توسط یک مؤدی مستند به فروش کالا یا ارائه خدمت نیست، مانند دریافت هرگونه خسارت، درآمدهای حاصل از تسعیر دارایی های ارزی، انواع سود، انواع جریمه (مادامی که بخشی از بهای کالا و

خدمات تلقی نگردد)، آورده نقدی یا غیرنقدی به عنوان سرمایه و انواع کمک های دولتی، عرضه خدمت محسوب نمی شود و مأخذ محاسبه مالیات و عوارض نمی باشد.

۸- مبنای محاسبه مالیات بر ارزش افزوده

مالیات بر ارزش افزوده چقدر است و چگونه محاسبه می شود؟
نرخ مالیات بر ارزش افزوده برای کالاهای عمومی و در حالت معمول معادل ۹ درصد است.

۹ درصد مبلغ خالص مندرج در صورت حساب ها به عنوان مأخذ محاسبه مالیات بر ارزش افزوده منظور می شود.

به عنوان مثال شما کالایی را با ارزش $\frac{120}{1000}/1000$ ریال و با اعمال $\frac{20}{1000}/1000$ ریال تخفیف به مبلغ خالص $\frac{1000}{1000}/1000$ ریال به فروش می رسانید و در صورت حساب خود این مبلغ را درج می کنید. در صورت حساب فروش نیز موظف هستید ۹ درصد مبلغ فوق یعنی $\frac{9}{1000}/1000$ ریال را به عنوان مالیات بر ارزش افزوده درج و از مشتری خود مجموعاً مبلغ $\frac{109}{1000}/1000$ ریال دریافت کنید.

همچنین برخی اسناد تجاری وجود دارد که با اینکه شکل و ویژگی های صورت حساب را ندارند اما بر اساس قانون در حکم صورت حساب هستند و ۹ درصد مبلغ آن اسناد مشمول مالیات بر ارزش افزوده می شود. اسنادی مثل: بارنامه - قبوض آب و برق و گاز - بیمه نامه و . . .

البته این نرخ برای کالاهای عادی و عمومی مورد استفاده قرار می گیرد و در برخی مواقع نرخ برخی کالاها تا ۱۶ و ۲۶ و حتی ۱۲۵ درصد هم افزایش پیدا می کند که در ادامه به تشریح آن ها می پردازیم.

همچنین لازم به ذکر است پس از استقرار و راه اندازی سامانه مودیان مالیات بر ارزش افزوده مودیان بر اساس اعداد و ارقام مندرج در صورت حساب الکترونیکی صادر شده به وسیله سامانه مودیان محاسبه و مبنای حساب و کتاب قرار می گیرد.

۹ - اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده

یکی از مهم ترین تکالیف مودیان قانون مالیات بر ارزش افزوده ارسال اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده در موعد مقرر است.

اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده شامل مبالغ معاملاتی است که در آن ارزش افزوده رد و بدل شده و یا نشده است. معاملاتی نظیر میزان خرید های مشمول ارزش افزوده و غیر مشمول ارزش افزوده طی یک فصل شمسی، مبالغ فروش مشمول و غیر مشمول، واردات کالاها و خدمات از خارج از کشور و همچنین صادرات کالاها و خدمات به خارج از کشور.

در اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده همچنین مبلغ بستانکاری مودی از دوره های قبل (اعتبار باقی مانده از فصول قبلی) نیز درج شده است و در نهایت محاسبات میزان مالیات بر ارزش افزوده پرداختنی و یا طلب مودی محاسبه می گردد.

اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده باید تا ۱۵ روز پس از پایان هر فصل به صورت الکترونیکی از طریق سامانه EVAT.IR ارسال گردد و پس از استقرار سامانه مودیان این مهلت زمانی به ماه افزایش پیدا خواهد کرد. البته پس از استقرار کامل سامانه مودیان تمام محاسبات مربوط به مالیات بر ارزش افزوده های پرداختی و دریافتی مودیان از طریق سامانه مودیان انجام می گیرید و دیگر نیازی به ارسال اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده وجود ندارد. البته تا آن زمان چند سالی باقی است! در پایان مجددا یادآوری می گردد مودیان که فقط کالاها یا خدمات معاف از مالیات بر ارزش افزوده می فروشند نیازی به ارسال اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده ندارند. در ادامه می توانید فیلم آموزشی نحوه ارسال اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده و کار با سامانه مالیات بر ارزش افزوده را به صورت رایگان مشاهده کنید.

۱۰- مهلت و نحوه پرداخت مالیات بر ارزش افزوده

مهلت پرداخت مالیات بر ارزش افزوده حداکثر تا ۱۵ روز پس از پایان هر فصل یعنی همزمان با تسلیم اظهارنامه هر فصل می باشد. البته زمانی که سامانه مودیان مستقر شود و مهلت ارسال اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده به ۱ ماه افزایش پیدا کند، مهلت پرداخت آن هم ۱ ماه خواهد شد.

نحوه پرداخت مالیات بر ارزش افزوده هم بدین شکل است که پس از ارسال اظهارنامه می توانید از قسمت قبض الکترونیکی در سامانه EVAT.IR نسبت به دریافت قبض و پرداخت مالیات متعلقه اقدام نمایید. در آموزش ویدیویی سامانه مالیات بر ارزش افزوده به صورت کامل نحوه ارسال اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده و دریافت و پرداخت قبض مالیات بر ارزش افزوده را تشریح کرده ایم.

۱۱- استرداد مالیات بر ارزش افزوده

گاهها ممکن است مبلغ مالیات بر ارزش افزوده پرداختی اشخاص بابت خرید کالاها و خدمات بیشتر از مالیات بر ارزش افزوده دریافتی بابت فروش آن ها باشد که در این حالت مودی از سازمان مالیاتی بستانکار می شود. در صورت بستانکار شدن مودی از سازمان مالیاتی ۲ راه حل وجود دارد: راه حل اول: درخواست استرداد و برگشت مبلغ مالیات بر ارزش افزوده بستانکار شده از سازمان مالیاتی (ارزش افزوده پرداختی در زمان خرید بعد از کسر مالیات بر ارزش افزوده دریافتی در زمان فروش). در این صورت اداره امور مالیاتی موظف است ظرف ۱ ماه از تاریخ درخواست مودی نسبت به بررسی اسناد و مدارک مودی اقدام کرده و در صورتی که صحت اسناد و مدارک و ادعای بستانکاری شخص اثبات گردد مبلغ مذکور را به وی برگرداند. در صورتی که مودی درخواست استرداد خود را در اظهارنامه مالیاتی و یا به صورت مکتوب به اداره مالیاتی تسلیم نماید و اداره مالیاتی ظرف ۱ ماه از

تاریخ درخواست این کار را نکند به ازای هر ماه ۲ درصد مبلغ مطالبه شده خسارت تاخیر در استرداد تعاق می گیرد که اداره مالیاتی موظف به پرداخت آن به مودی می باشد.

راه حل دوم : درخواست انتقال اضافه پرداختی (طلب مالیاتی) به دوره مالیاتی بعدی

در این صورت مودی در اظهارنامه مالیاتی خود از گزینه انتقال اعتبار به دوره مالیاتی بعدی استفاده می کند و این طلبکاری را به فصل یا فصل های بعدی موکول می کند.

در فصل بعدی اگر مودی به سازمان مالیاتی بدهکار شود، ابتدا طلب ماه قبل تهاتر می شود و در صورتی که میزان بدهی بیشتر باشد مازاد آن به اداره مالیاتی پرداخت می شود و در صورتی که باز هم طلب مودی بیشتر باشد مجددا یکی از ۲ راه مذکور در این بخش پیش روی مودی خواهد بود.

۱۲- فرآیند رسیدگی مالیات بر ارزش افزوده

مالیات بر ارزش افزوده نیز همانند مالیات های مستقیم دارای فرآیند رسیدگی و حسابرسی مالیاتی است. در حسابرسی مالیات بر ارزش افزوده قرار است اداره مالیاتی میزان فروش شما و مالیات هایی که بابت آن دریافت کرده اید و همچنین میزان خرید و واردات هایی که طی یک فصل داشته اید و مبلغ مالیات بر ارزش افزوده ای که بابت آن ها پرداخت کرده اید را راستی آزمایی کند.

معمولا رسیدگی به پرونده مالیات بر ارزش افزوده مودیان همزمان با رسیدگی به پرونده مالیات عملکرد آن ها صورت می گیرد اما ممکن است گاهی اوقات در زمان دیگری نیز رسیدگی ارزش افزوده بشوید. مهم ترین اسناد و مدارکی که برای رسیدگی ارزش افزوده از شما مطالبه می شود عبارتند از:

۱- دفاتر و اسناد حسابداری

۲- فاکتورهای خرید و فروش

۳- قراردادها و صورت وضعیت ها

۴- اسناد و مدارک واردات و صادرات

۵- بارنامه ها و بیمه نامه ها و . . .

مراتب رسیدگی و مقررات حاکم بر آن در مالیات بر ارزش افزوده کاملا مشابه رسیدگی های مالیات عملکرد می باشد و هر دو تابع آئین نامه اجرایی ماده ۲۱۹ قانون مالیات های مستقیم می باشند.

۱۳- مالیات بر ارزش افزوده طلا

در قانون دائمی مالیات بر ارزش افزوده که از تاریخ ۱۳ دی ماه ۱۴۰۰ اجرایی شده است اصل طلا، جواهر و پلاتین به کار رفته شده در مصنوعات ساخته شده معاف از مالیات بر ارزش افزوده شده اما اجرت ساخت، حق العمل و

سود فروشنده این اقلام مشمول مالیات و عوارض با نرخ نه درصد (۹٪) می باشد.

در نتیجه برای خریداران طلا و پلاتین و جواهر در زمان خرید این اقلام واجب است تا نسبت به محاسبات انجام شده برای قیمت کالای در حال خرید دقت ویژه ای داشته باشند.

پس از راه اندازی سامانه مؤدیان نیز ، فروشندگان طلا و جواهرات مکلف اند کلیه عملیات خرید و فروش خود را در سامانه مؤدیان ثبت کنند. درج ارزش اصل طلا، جواهر و پلاتین، اجرت ساخت، حق العمل و سود فروشنده به تفکیک در صورتحساب الکترونیکی الزامی است. در صورت کتمان و یا عدم ثبت تمام یا برخی از معاملات در سامانه مذکور مشمول جریمه ای معادل نه درصد (۹٪) ارزش اصل طلا، جواهر و پلاتین است که غیر قابل بخشودگی می باشد.

۱۴ – مالیات بر ارزش افزوده دخانیات

دخانیات نیز جز آن دسته از کالاهایی است که نرخ مالیات بر ارزش افزوده خاصی دارد.

دخانیات تنها کالایی است که با گذشت زمان مالیات بر ارزش افزوده آن بیشتر می شود.

نرخ مالیات بر ارزش افزوده در سال ۱۴۰۰ به شرح زیر بوده است:

۱- سیگار، توتون پیپ و تنباکوی تولید داخلی، بیست و پنج درصد (۲۵٪)

- ۲- سیگار، توتون پیپ و تنباکوی تولید داخل با نشان بین المللی که فهرست آن هر سال توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت تهیه و با تصویب هیأت وزیران ابلاغ می شود، چهل درصد (۴۰ %)
- ۳- سیگار، توتون پیپ و تنباکوی وارداتی، شصت و پنج درصد (۶۵ %)
- ۴- توتون خام وارداتی ده درصد (۱۰ %)
- ۵- توتون فرآوری شده وارداتی (خرمن توتون) سی و پنج درصد (۳۵ %)
- نرخ های تعیین شده از سال ۱۴۰۱، تا زمانی که نرخ مذکور برای انواع سیگار و محصولات دخانی، توتون پیپ و تنباکوی تولید داخل به پنجاه و پنج درصد (۵۵ %)، برای تولیدات داخل با نشان بین المللی به نود و پنج درصد (۹۵ %) و برای انواع سیگار و محصولات دخانی، توتون پیپ و تنباکوی وارداتی به یکصد و بیست و پنج درصد (۱۲۵ %) برسد، هر سال پنج واحد درصد افزایش می یابد.

همچنین تولیدکنندگان سیگار و محصولات دخانی مکلف اند از زمان لازم الاجراء شدن این قانون، قیمت خرده فروشی و تاریخ تولید را بر روی پاکت بسته بندی محصولات دخانی درج کنند. در صورت تخلف از حکم این تبصره، اعتبار مالیاتی مربوط، پذیرفته نمی شود و مشمول مالیات و عوارض فروش به نرخ های مذکور است.

۱۵ - مالیات بر ارزش افزوده نوشابه های قندی و سایر کالاهای آسیب

رسان

نوشابه های قندی گازدار و بدون گاز نیز یکی دیگر از کالاهایی هستند که دارای نرخ غیر از ۹ درصد برای مالیات بر ارزش افزوده دارند. طبق بند «پ» ماده ۲۶ قانون دائمی مالیات بر ارزش افزوده نوشابه های قندی گازدار و بدون گاز و سایر کالاهای آسیب رسان به سلامت (به استثنای کالاهای موضوع بند «ت» این ماده) اگر تولید داخل کشور باشند، مشمول مالیات و عوارض با نرخ شانزده درصد (۱۶ %) و اگر به صورت وارداتی از خارج کشور وارد شوند، مشمول مالیات و عوارض با نرخ سی و شش درصد (۳۶ %) می باشند.

۱۶ - مالیات بر ارزش افزوده فرآورده های نفتی

کالاهای نفتی نیز گروه دیگری از کالاهای مشمول مالیات بر ارزش افزوده هستند که دارای نرخ خاص می باشند.

نرخ مالیات بر ارزش افزوده کالاهای نفتی به شرح ذیل می باشد:

۱ - انواع بنزین و سوخت هواپیما سی درصد (۳۰ %)

۲ - نفت گاز، نفت سفید، نفت کوره، گاز طبیعی و گاز مایع پانزده درصد (۱۵ %)

لازم به ذکر است که نفت خام، میعانات گازی، و گاز طبیعی خام که توسط وزارت نفت (شرکت های تابعه) که به شرکت های داخل زنجیره تولید فرآورده های نفتی فروخته می شود، همچنین واردات بنزین و سوخت

هواپیما و گاز طبیعی توسط وزارت نفت (شرکت های تابعه) ، در این مرحله مستلزم محاسبه و دریافت مالیات و عوارض ارزش افزوده از حلقه بعدی و نیز پرداخت در مرحله واردات حسب مورد نمی باشد. مالیات و عوارض فروش فرآورده های تولید شده از کالای مزبور و نیز بنزین و سوخت هواپیما و گاز طبیعی وارداتی در مراحل بعدی عرضه، حسب مقررات مربوط محاسبه و وصول می شود.

نکته مهم دیگر در خصوص این موضوع این است که مأخذ محاسبه مالیات و عوارض فروش در خرده فروشی بنزین و نفت گاز توسط شرکت های غیردولتی دارای مجوز از وزارت نفت، عبارت است از مابه التفاوت قیمت خرید محصولات فوق از شرکت های پالایش (با احتساب مالیات و عوارض موضوع بند «الف» این ماده) ، با قیمت عرضه آنها به مصرف کننده، مابه التفاوت مزبور به عنوان درآمد ناشی از ارائه خدمات توسط جایگاه های عرضه بنزین و نفت گاز تلقی شده و با نرخ مذکور در ماده ۷ قانون مالیات بر ارزش افزوده مشمول مالیات و عوارض می گردد. مالیات و عوارض پرداختی بابت خرید بنزین و نفت گاز به عنوان اعتبار مالیاتی برای جایگاه داران منظور نمی شود.

۱۷ - مالیات بر ارزش افزوده صادرات

صادرات کالاها و خدمات به شرط ارائه اسناد و مدارک مربوطه معاف از مالیات بر ارزش افزوده می باشد و همچنین مالیات بر ارزش افزوده های پرداخت شده بابت خرید کالاها و نهاده های مربوط به آن که در داخل

کشور خریداری شده است و سپس صادر می گردد قابل استرداد (برگشت)
به مودی می باشد.

البته این موضوع تابع شرایط و رعایت تکالیف قانونی و ارائه اسناد و مدارک
مربوطه می باشد.

در بند «الف» ماده ۱۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده آمده است:

صادرات کالاها به خارج از کشور از طریق مبادی خروجی رسمی با ارائه
پروانه سبز گمرکی صادره توسط گمرک یا برگ خروجی (در مورد صادرات
کالا) و صادرات خدمات با ارائه قرارداد مربوط و گواهی انجام کار که به تأیید
نزدیک ترین نمایندگی رسمی جمهوری اسلامی ایران در کشور مقصد
رسیده باشد یا گواهی ارزی با تأیید بانک مرکزی یا سایر اسناد و مدارک
مثبت

صادرات کالاها و خدمات از قلمرو گمرکی سرزمین اصلی به مناطق
آزاد تجاری - صنعتی خارج از نقاط جمعیتی که دارای تراز تجاری مثبت
باشند، در صورتی که محصور بودن آنها به صورت سالانه به تأیید گمرک
جمهوری اسلامی ایران برسد، مشمول این بند خواهد بود.

همچنین در بند «ب» این ماده آمده است:

خدمات معاوضه (سوآپ) نفت خام، فرآورده های نفتی (بنزین، نفت گاز،
نفت کوره، نفت سفید، گازمایع و سوخت هوایی)، گازطبیعی و برق
در ضمن خاطر نشان می گردد: فروش کلیه فرآورده های تولیدی شرکت
های پالایش به صورت ارزی (فروش سوخت های هوایی به شرکت های
هواپیمایی خارجی در فرودگاه های داخلی)، مرزی (فروش سوخت در

جایگاه های مستقر در نواحی مرزی کشور) و همچنین فروش سوخت دارای پروانه صادراتی گمرک جمهوری اسلامی ایران به کشتی ها (بنکرینگ) صادرات محسوب می شود.

همچنین در خصوص استرداد مالیات های پرداخت شده باید توجه داشت: استرداد مالیات و عوارض خرید برای صادرات مواد خام و مواد اولیه تولید که در فهرست مربوط به ماده ۱۴۱ قانون مالیات های مستقیم ذکر شده اند، ممنوع است.

همچنین باید توجه داشت که:

خدماتی که توسط اشخاص مقیم ایران (اشخاص حقیقی یا حقوقی ایرانی و یا شعب شرکت های خارجی مقیم ایران) ارائه می شود و محل مصرف خدمات و یا مقصد خدمات داخل باشد یا خارج از کشور، در صورتی که مستقیم یا غیرمستقیم ارز حاصل و وارد کشور شود، صادرات محسوب می گردد.

۱۸ - تکالیف مودیان مالیات بر ارزش افزوده

مهم ترین تکالیف مودیان مشمول مالیات بر ارزش افزوده عبارت است از:

- ۱ - ثبت نام و تشکیل پرونده در نظام مالیات بر ارزش افزوده
- ۲ - صدور صورتحساب مطابق با مقررات برای فروش کالاها و خدمات
- ۳ - دریافت مالیات بر ارزش افزوده از مشتریان
- ۴ - ارسال اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده در موعد مقرر

۵ - پرداخت مالیات بر ارزش افزوده های دریافتی از مشتریان به سازمان مالیاتی

۶ - ارائه دفاتر و اسناد و مدارک برای رسیدگی مالیاتی

۱۹ - اعتبار مالیاتی چیست ؟

اعتبار مالیاتی عبارت است از مالیات بر ارزش افزوده هایی که یک فعال اقتصادی در زمان خرید کالاها و خدمات و یا واردات آن ها پرداخت کرده است و قابل کسر از مالیات بر ارزش افزوده های دریافتی در زمان فروش می باشد.

به عبارت دیگر اعتبار مالیاتی طلب مودی مالیاتی از اداره مالیاتی است که در زمان خرید آن را به سایر فعالان اقتصادی پرداخت کرده است. این مبالغ پرداختی که اعتبار مالیاتی نامیده می شود در پایان هر فصل از مبلغ ارزش افزوده دریافتی که هنگام فروش از مشتریان خود دریافت کرده ایم، کسر می گردد و اگر مبلغ دریافتی بیشتر از مبلغ پرداختی باشد باید آن را به دولت پرداخت نماییم.

البته در برخی اوقات این ارزش افزوده پرداختی در زمان خرید به عنوان اعتبار مالیاتی قابل قبول نیست که مهم ترین دلایل این موضوع عبارت است از:

۱ - زمانی که فروش کالا یا خدماتی معاف از ارزش افزوده باشد، مالیات بر ارزش افزوده های پرداختی بابت آن کالا یا مواد اولیه یا نهاده های آن به عنوان اعتبار قابل قبول نیست.

البته در این حالت ارزش افزوده پرداختی به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی پذیرفته می شود.

۲ - ارزش افزوده های پرداختی که اشتباهات بابت کالاها و خدمات معاف از مالیات بر ارزش افزوده پرداخت می گردد.

۳ - مالیات بر ارزش افزوده ای که به اشتباه به اشخاص غیر مشمول ارزش افزوده پرداخت می گردد.

ارزش افزوده های پرداختی در حالت دوم و سوم به عنوان اعتبار مالیاتی قابل قبول نبوده و همچنین هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی نمی گردد و بایستی از گیرنده مالیات استرداد یابد.

۲۰ - جرائم مالیات بر ارزش افزوده

مالیات بر ارزش افزوده دارای یک قانون مخصوص به خود بوده که دارای ۵۳ ماده قانونی می باشد. همچنین تکالیف متعددی در این قانون برای اشخاص مشمول پیش بینی شده که در ادامه به مهم ترین این جرائم می پردازیم:

- ۱ - دریافت مالیات بر ارزش افزوده بابت فروش کالا و خدمات معاف معادل ۲ برابر مالیات بر ارزش افزوده دریافتی و غیر قابل بخشودگی
- ۲ - دریافت مالیات بر ارزش افزوده بابت فروش کالا و خدمات توسط اشخاص غیر مجاز معادل ۲ برابر مالیات بر ارزش افزوده دریافتی

۳ - عدم ثبت معاملات در سامانه مودیان توسط فروشندگان طلا و جواهر و پلاتین معادل ۹ درصد مبلغ اصل طلا و جواهر و پلاتین و غیر قابل بخشودگی

۴ - عدم تسلیم اظهارنامه تا قبل از استقرار سامانه مودیان معادل ۱۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال یا ۲ برابر مالیات بر ارزش افزوده پرداخت نشده هر کدام که بیشتر باشد

۵ - هر یک از موارد زیر در صورت تحقق معادل ۲ برابر مالیات بر ارزش افزوده پرداخت نشده:

الف (کتمان معامله

ب (بیش اظهار مالیات و عوارض خرید

ج (کم اظهار مالیات و عوارض فروش

د (ثبت معامله خود به نام غیر

ر (ثبت معامله غیر به نام خود

س (استناد به اسناد صوری

ع (هر عمل دیگری که به کم اظهار مالیات

ک (هر عملی که به استرداد غیر واقعی منجر شود

نکته مهم: در صورت تکرار تخلفات فوق قبل از دو سال، جریمه متعلقه

معادل سه برابر مالیات پرداخت نشده خواهد بود.

۲۱ - حسابداری مالیات بر ارزش افزوده

حسابداری مالیات بر ارزش افزوده به معنای نحوه ثبت اسناد حسابداری رویدادهای دارای مالیات بر ارزش افزوده می باشد. نحوه ی ثبت اسناد حسابداری مربوط به مالیات بر ارزش افزوده به شرح ذیل است:

الف) در زمان خرید کالا / خدمات / دارایی:

موجودی کالا / خرید کالا / هزینه و ... (بدهکار)

به میزان کالا یا دارایی یا خدمات خریداری شده

سایر حساب های دریافتی - ارزش افزوده خرید (بدهکار)

به میزان ارزش افزوده پرداختی در زمان خرید (۹ درصد)

بانک / حساب های پرداختی / اسناد پرداختی (بستانکار)

به میزان جمع میزان خرید انجام شده و

ارزش افزوده پرداختی

ب) در زمان فروش کالا / خدمات / دارایی:

بانک / حساب های دریافتی / اسناد دریافتی (بدهکار)

به میزان جمع میزان فروش انجام شده و ارزش افزوده دریافتی

فروش کالا / درآمد خدمات / دارایی / اسناد پرداختی (

بستانکار)

به میزان کالا یا دارایی یا خدمات

فروخته شده

سایر حساب های پرداختی - ارزش افزوده فروش (بستانکار)

به میزان ارزش افزوده دریافتی در زمان

فروش (۹ درصد)

ج) در زمان پایان فصل و تسلیم اظهارنامه مالیاتی - در حالت بدهکار شدن به اداره مالیاتی:

سایر حساب های پرداختنی - ارزش افزوده فروش (بدهکار)

به میزان مجموع ارزش افزوده های دریافتی در زمان فروش طی یک فصل

سایر حساب های دریافتنی - ارزش افزوده خرید (بستانکار)

به میزان مجموع ارزش افزوده های پرداختی در زمان

خرید طی یک فصل

بانک / سایر حساب ها - اسناد پرداختنی (بستانکار)

به میزان مابالتفاوت ارزش افزوده های دریافتی و پرداختی

در طی یک فصل

د) در زمان پایان فصل و تسلیم اظهارنامه مالیاتی - در حالت بستانکار

شدن از اداره مالیاتی:

سایر حساب های پرداختنی - ارزش افزوده فروش (بدهکار)

به میزان مجموع ارزش افزوده های دریافتی در زمان فروش طی یک فصل

سایر حساب های دریافتنی - ارزش افزوده خرید (بستانکار)

به میزان مجموع ارزش افزوده های پرداختی در زمان خرید

طی یک فصل

*نکته مهم: در این حالت مازاد ارزش افزوده های پرداختی در زمان خرید به نسبت ارزش افزوده های دریافتی در زمان فروش در حساب سایر حساب های دریافتی - ارزش افزوده خرید باقی می ماند و به دوره بعد منتقل می گردد.

۲۲ - فیلم آموزش ارسال اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده

در پایان مقاله صفر تا صد مالیات بر ارزش افزوده می توانید فیلم آموزش سامانه مالیات بر ارزش افزوده و نحوه ارسال اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده را با تدریس آقای سید علی سرحدی مشاهده و دانلود کنید.

۲۳ - سوالی درباره مالیات بر ارزش افزوده دارید، از حسابداران بپرسید!

[پنل مشاوره حسابداران](#)، به عنوان اولین پنل مشاوره مالی و مالیاتی در ایران آماده پاسخگویی به کلیه سوالات شما در حوزه حسابداری، مالیات، بیمه، قانون کار و مباحث مربوطه می باشد.

شما عزیزان می توانید سوالات خود را به صورت متنی، صوتی و تصویری مطرح نمایید و ظرف ۲۴ ساعت پاسخ آن را دریافت کنید.

برای ورود به پنل مشاوره و پرسیدن سوالات خود [اینجا](#) کلیک کنید.

[فهرست کامل مقالات](#)